

[alla nr av MVG](#)

MVG

Information från Miljösamverkan Västra Götaland
nr 12 juni 2003

[Verksamhetsplanen 2003 - och hur långt vi hunnit](#)

[Allergistämman 2003 - Miljösamverkan var med!](#)

[Seminarium om värmepumpar](#)

[Kul vara med i projektgrupp!](#)

[Kontakta oss](#)

[MVG](#)

Verksamhetsplanen 2003 - och hur långt vi hunnit

Farligt avfall

Under perioden september-november genomförs en tillsynskampanj gentemot transportörer av farligt avfall. Vi håller nu på att ta fram ett kortfattat informationsmaterial som kan delas ut till avfallslämnare och transportörer, samt en kort handledning inför tillsynskampanjen. I slutet av augusti ordnar vi två upptaktsdagar då vi går igenom kampanjen. På schemat har vi också andra frågor om farligt avfall, dvs. som inte enbart handlar om transporter. Tanken är att vi ska ta upp intressanta och aktuella frågor. Boka därför in någon av dagarna 25 augusti i Göteborg eller 27 augusti i Skövde, och tala gärna om för oss med detsamma om det är något särskilt ni vill att vi ska lägga till på programmet.

Radon

Detta delprojekt ska i första hand bedrivas i höst, men projektgruppen tjuvstartar med ett par möten före semestrarna. Arbetet syftar till vägledning för kommunernas hantering av radonfrågor. Det görs inte minst mot bakgrund av att miljömålet God bebyggd miljö kompletterats med ett nytt delmål avseende inomhusmiljö där det bland annat slås fast att radonhalten i alla skolor och förskolor år 2010 ska vara lägre än 200 Bq/m³, och i alla bostäder år 2020 lägre än 200 Bq/m³.

Projektgruppens arbete kommer att mynna ut i någon form av handledning som tar upp flera delar av radonarbetet, bland annat hur bättre markradonöversikter kan tas fram - och hur de kan användas, det fortsatta arbetet med att spåra och åtgärda befintliga byggnader med höga radonhalter, samt radon i dricksvatten.

Under försommaren genomför Länsstyrelsen, som fått "miljömålspengar" för ändamålet, en enkät till kommunerna för att

kartlägga vad man idag vet om radonsituationen. Enkäten har lagts upp i samråd med projektgruppen och kommer att ge värdefulla kunskaper inför höstens arbete.

Cisterntillsyn

Projektgruppen har inlett arbetet, men måste konstatera att tidsplanen inte riktigt håller: Det blir ingen handledning och tillsynskampanj före sommaren. Det blir det i stället i höst. Vi räknar med att handledningen blir klar i början av september, senast till den 11:e då, preliminärt, en kurs- och upptaktsdag kommer att hållas i Skövde. Tillsynskampanjen bedrivs under oktober-november, med ett begränsat antal tillsynsbesök. Vi syftar alltså inte till en heltäckande kampanj, utan cisterner på några "typobjekt" väljs ut av varje miljökontor för inspektion. Preliminärt har gruppen bestämt sig för följande sex kategorier: Villatank inom vattenskyddsområde, annan verksamhet med diesel/olja inom vattenskyddsområde, lantbruk, flerfamiljshus, verkstadsföretag eller annan industri, åkeri eller entreprenadföretag (gräv, schakt etc.). Med 1-2 besök på varje kategori blir det inte så betungande för miljökontoren. Kampanjen bör ge svar på vilka cisterner det är viktigast att inspektera i framtiden, samtidigt som miljökontoren lär sig frågan. Handledningen kommer inte bara att avse inspektion i fält, utan också ge vägledning till kommunernas handläggning av cisternärenden såsom anmälningar (miljönämnderna) och tillstånd (byggnadsnämnderna).

Biltvättar

Det finns en projektgrupp med deltagare från fem miljökontor och en från GRYAAB. Är ni intresserade av att delta, hör gärna av er nu, eftersom det vore bra med en något större grupp (första mötet är i mitten av 16 juni). Det blir en tillsynskampanj till hösten, avgränsad till enbart biltvättar, då vi följer upp arbetet enligt Naturvårdsverkets allmänna råd och dåvarande Miljösamverkan Älvsborgs policy från 1997 (http://www.vastragotaland.se/natur_miljo/miljosamv98/ms98main.htm).

Behovsutredningar och tillsynsplaner

Frågan är hur man tar fram dessa styrdokument på bästa sätt? Projektgruppen, som består av arbetsgruppen förstärkt med tre personer, har träffats en första gång och haft en öppen diskussion om detta ämne. Och av denna framgick att det verkligen är ett brett ämne med en mängd olika infallsvinklar. Vad det ska bli av det hela i slutändan vet vi inte än, men det är sagt att det ska bli åtminstone två seminarier under hösten, då vi alla träffas och utbyter erfarenheter.

Dagvatten

Hur ska miljöbalkens krav på rening av dagvatten i praktiken kunna uppfyllas? Delprojektet kan handla om att sammanställa faktaunderlag och ta fram någon form av policyförslag. Frågor som kommer att beaktas är lagstiftning, hur minimera uppkomst av dagvatten, hur minimera förorening av dagvatten, hur hantera och rena det dagvatten som uppkommer. Projektgruppen har börjat ta tag i dessa frågor, arbetet kommer att pågå hela året.

Uppföljning hälsoskadligt buller

Syftet med delprojektet är dels att följa upp de mätningar som gjordes under 2001, dels att ge övriga miljökontor chansen att genomföra

mätningar för att få veta hur läget är. Resultaten under 2001 visade ju att riktvärdena för ekvivalentnivå och/eller maxnivå överskreds vid nästan vart femte mätning. Inte acceptabelt, nu tar vi nya tag och vi hoppas verkligen på stort deltagande! Tillsynskampanjen i år genomförs under perioden juni-november. Vi fortsätter att använda handledningen från 2001, med några uppdateringar.

Egenkontroll och systemtillsyn

Projektet pågår sedan förra året. En tillsynskampanj, då miljökontoren skulle besöka valfria verksamheter och med systeminspektion granska deras egenkontroll avslutades i april. En utvärderingsenkät har gått ut, och i skrivande stund droppar svaren in. Miljösamverkans arbetsgrupp kommer att utvärdera arbetet och inte enbart genom att se till enkätresultatet, utan sannolikt ordnas i höst också ett eller flera seminarier runt detta. Vi får alltså anledning att återkomma med betydligt mer information i kommande nummer av MVG.

Inomhusmiljö

Tillsynskampanjen skolor och förskolor startade i höstas och avslutades i april. Därefter har en omfattande enkät gått ut till miljökontoren. En enkät som inte bara syftar till att utvärdera tillsynskampanjen, utan också till att ge en så fullständig som möjligt beskrivning av inomhusmiljö och inomhusmiljöarbete i länets kommuner. Enkätsvaren kommer att sammanställas i juni, och till nästa nummer av MVG räknar vi med en utförlig artikel om detta.

Uppföljning PCB-Fria Fogar

Detta arbete rullar på sedan några år med miljökontorens uppmaningar till fastighetsägare att inventera PCB-förekomst och vid behov upprätta saneringsplaner. Projektgruppen finns till hands för att ge svar på frågor som uppkommer och informera om nyheter på området. Till hösten kommer en enkel enkät att genomföras för att kunna sammanställa hur långt vi kommit i länet med att avlägsna PCB ur kretsloppet.

Bränder och utsläppsberedskap

Projektgruppen har nyligen "återsamlats" efter arbetet med rapporten och genomförda utbildningar. Nu ska vi planera fortsatt aktivitet. Vi tror att det finns ett behov av att stödja kommunerna i samverkansarbetet. För bästa resultat, kontakta oss och tala om på vilket sätt vi bäst stödjer er!

Entreprenörer och entreprenadverksamhet

Rapporten Entreprenörer och Entreprenadverksamhet (klar i december 2002) har skickats ut till kommunerna och finns också på webbplatsen. Där finns också separat de informationsblad till branschen som miljökontoren kan använda för att informera entreprenadföretag i kommunen om olika regler och miljöfrågor de måste beakta i sin verksamhet. Vi har denna gång satsat på professionell layout av informationsbladen och hoppas de ska upplevas attraktiva och locka till läsning. Projektgruppen kommer att träffas i början av juni för att fundera på eventuellt fortsatt arbete. Tycker ni att något särskilt behöver läggas till, fler branscher och/eller infoblad i rapporten? Kontakta i så fall oss med era synpunkter och önskemål.

Lasse Lind och Cecilia Lunder

[Till Innehåll](#)

Allergistämman 2003 - Miljösamverkan var med!

I januari hölls i Göteborg det omfattande arrangemanget Allergistämman 2003. En del av allergifrågorna rör ju inomhusmiljön, och flera av de seminarier som hölls handlade om detta. Miljösamverkan hade också ombetts att medverka, för att på ett seminarium berätta om hur vi arbetar med inomhusmiljö. Förfrågan kom redan förra våren, och så långt i förväg kunde man ju tänka sig att tacka ja....

Nå, som alltid närmade sig dagen snabbare än väntat, men jag och övriga i vår projektgrupp inomhusmiljö lyckades sätta ihop ett program och genomföra ett seminarium som samlade ett femtiotal deltagare. Vi tror vi lyckades rätt väl, i alla fall fick vi flera intresserade frågor från deltagarna, både under och efter seminariet.

Lasse Lind

[Till Innehåll](#)

Seminarium om värmepumpar

Under 2002 tog projektgrupp värmepumpar fram ett utförligt dokument, Värmepumpar - en kunskapssammanställning om värmepumpar, förslag till handläggningsrutiner, policy m.m.

För att sprida kännedom om detta anordnades ett seminarium i Göteborg den 8 april. Seminariet syftade även till att öppna för diskussioner kring värmepumpsproblematiken genom att bjuda in föreläsare från SP, branschorganisationer och SGU. Seminariet riktade sig främst till handläggare på miljökontor och energirådgivare inom Västra Götalands län men även kollegor i kommuner utanför länet, branschorganisationer och återförsäljare av värmepumpar deltog. Det var ett stort intresse för seminariet och de 100 platserna fylldes upp.

Seminarieriet inleddes med att Flemming Åkesson från Länsstyrelsen välkomnade deltagarna.

P-märkning

Ulla Lindberg inledde informationen från Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut (SP) i Borås med att redovisa SP's verksamhet och processen för att P-märka en produkt. Inom kort kommer de första P-märkta värmepumparna att finnas på marknaden. Henrik Persson talade om pellets och framhöll att det är viktigt att installationen av pelletskamin och injustering av pelletsbrännare sker på rätt sätt. Ulrik Pettersson talade om solfångare.

Martin Forsén informerade om Svenska Värmepumpsföreningens (SVEP) verksamhet och historik kring värmepumpsutvecklingen i Sverige. SVEP är en branschorganisation och har tillverkare, importörer och återförsäljare som medlemmar. Forsén visar på utvecklingen från att i huvudsak ha installerat värmepumpar som täcker hela energibehovet för fastigheten, när värmepumpar började installeras på sent 70-tal, till en nittioprocentig täckning med elvärme som extra tillskott under 90-talet. Nu går vi mot värmepumpar som täcker hela energibehovet igen, vilket är vanligast i övriga Europa

Normbrunn 97

Anders Nelsson från Svenska Brunnsbörres Branschorganisation (Geotec) uppmanade miljökontoren att inte förbjuda värmepumpar utan ställa höga säkerhetskrav på värmepumpsinstallationen i stället. Nelsson redovisade olika förslag på försiktighetsmått att ta till vid risk för saltvatteninträngning och för att undvika läckage till grundvattenmagasin och menar att Normbrunn 97, som alla borrare som är anslutna till Geotec skall följa, säkerställer att borrningen görs på rätt sätt.

Göran Risberg representerade Sveriges Geologiska Undersökning (SGU). Regeringen har gett SGU i uppdrag att se över Normbrunn 97 och SGU håller nu på att ta fram oberoende råd och riktlinjer för utförande av energibrunn och dricksvattenbrunn. De problem som kan uppstå vid energiborrning är att grundvattnet förorenas av ytvatten eller material ovanifrån eller att djupt grundvatten (saltvatten) tränger upp underifrån. Det finns teknik för att stoppa saltvatteninträngning men det krävs att mätningar görs kontinuerligt under borrningen för att exakt veta var saltvattengränsen går. Borrningen kan även ge problem med grumling av vattnet i närbelägna bergbörade brunnar. SGU skall ta fram en certifiering som ställer krav på personen som borrar och företaget som ansvarar för borrningen. SGU menar att det är först när kunskapen om och riskerna med värmepumpsanläggningen på den aktuella platsen är specificerade som miljökontoret kan ställa relevanta krav på värmepumpsinstallationen.

Miljösamverkans rapport

Anders Löfgren och Fredrik Skaghammar presenterade Miljösamverkans arbete med kunskaps sammanställningen och förslag till handläggningsrutiner och policy för värmepumpar. Det har efter seminariet tryckts och skickats ut till kommunerna, och finns också på

Miljösamverkans webbplats. Där finns också separat de informationsblad som miljökontoren kan använda för att informera villaägare och värmepumpsentreprenörer i kommunen om regler och försiktighetsmått vid installation.

Diskussion

Dagen avslutades med en öppen diskussion och möjlighet att ställa frågor till de närvarande.

Ett problem som lyftes fram var att de flesta av dagens värmepumpar inte är dimensionerade för att klara de kallaste dagarna på året utan tillskott av el. När då t.ex. en elpatron går in kan det ge balansproblem på elnätet i områden med många värmepumpar.

Det råder delade meningar om värmepumpar som dimensioneras för hela energibehovet får en kortare livslängd på kompressorn eftersom den startar och stoppar oftare än en värmepump med nittioprocentig täckning, som går under längre perioder, men mer sällan.

Handbok

Naturvårdsverket håller på att ta fram ett allmänt råd om och handbok för vattenskyddsområden. Där föreslår de förbud för värmepumpsanläggningar inom det inre skyddsområdet och tillståndsplikt inom det yttre skyddsområdet för vattentäkt. Risberg förordar i stället tillståndsplikt med möjlighet till förbud för värmepumpsanläggningar inom det inre skyddsområdet för vattentäkt. Risberg menar att det idag finns teknik för att skydda grundvattentäkter vid anläggande av värmepumpsanläggningar, men det måste vara känt hur jord- berg- och grundvattenförhållandena är på platsen för att man ska kunna kräva rätt försiktighetsmått.

Lisa Holmberg, Trollhättans miljöförvaltning Tfn 0520-49 74 42

[Till Innehåll](#)

Kul vara med i projektgrupp!

"Det är verkligen spännande att vara med i projektgruppen, man träffar andra som också har ett specialintresse, det blir livliga diskussioner och man lär sig en massa nytt" säger Hans 37, miljöinspektör. Greta, 41, miljöskyddsinspektör säger: "Det var verkligen intressant det här,

särskilt som vi i projektgruppen inte bara är miljöinspektörer, utan också andra yrken". Det ger nya infallsvinklar på frågorna. Lite jobb får man ju lägga ner på att hjälpa till med underlag till handledningen, men så särskilt betungande är det inte. Mera kul, faktiskt!"

Nu var detta bara påhitt, men sagan ligger nog väldigt nära verkligheten. För visst måste det vara så att det spritt sig att det är stimulerande att delta i en projektgrupp? På det tyder i vart fall gensvaret vi fick när vi i höstas efterlyste deltagare till de nya projektgrupper som behövde startas. Det gick raskt att fylla nära nog allihop med intresserade deltagare. Bara i ett par fall har vi sedan behövt efterlysa ytterligare deltagare.

Vi som projektledare upplever också projektgrupperna som helt avgörande för arbetet. Även om vi själva, oftast, tar på oss det tyngre skriv- och utredningsarbetet, så är den bredd och skilda infallsvinklar och kunskaper som projektgruppen representerar omistlig. Självklart har vi ju inte heller själva tillräcklig fackkunskap för alla delprojekt, men det får vi tillsammans i projektgrupperna!

Gå in på Miljösamverkans webbplats, och klicka er fram via Organisation - Grupp/Resurs, så ser ni vilka projektgrupper vi har igång! Det är tretton stycken, utöver de delprojekt som Miljösamverkans arbetsgrupp svarar för.

Lasse Lind och Cecilia Lunder

[Till Innehåll](#)

Kontakta oss

Arbetsgruppens medlemmar kan kontaktas för frågor och synpunkter på allt som rör Miljösamverkan.

Lasse Lind, projektledare. Tel 0532-714 47,
fax 0532-187 70, lind.lasse@SNABELAtelia.com

Cecilia Lunder, biträdande projektledare. Tel 60 58 95, fax 031-60 58 97 cecilia.lunder@SNABELAo.lst.se

Övriga deltagare i arbetsgruppen (tel och e-post):
Teres Byström, Miljö- och hälsoskyddskontoret, Skövde
0500-46 82 97, teres.bystrom@SNABELAskovde.se

Björn Närlundh, Miljöförvaltningen Göteborg
031-61 26 27, bjorn.narlundhSNABELAmiljo.goteborg.se

Ilpo Kettunen, Miljö- och teknikförvaltningen. Lilla Edet
0520-65 96 67, ilpo.kettunenSNABELAlillaedet.se

Camilla Björck, Miljö- och byggförvaltningen, Munkedal
0524-181 20 camilla.bjorckSNABELAmunkedal.se

Monica Lundberg, Göteborgsregionens kommunförbund, GR
031-335 54 79, monica.lundbergSNABELAgr.to

Gudrun Törnström, Länsstyrelsen (hälsoskyddsfrågor)
031-60 50 73, gudrun.tornstromSNABELAo.lst.se

Lotta Sahlin Länsstyrelsen (miljöskyddsfrågor) 031 - 60 50 19,
lotta.sahlinSNABELAo.lst.se

Leif Olofsson, Västra Götalandsregionens miljösekretariat
033-17 48 25, leif.olofssonSNABELAvregion.se

[Till Innehåll](#)

MVG

Ägare: Västra Götalandsregionen
Ansvarig utgivare: Peter Holmberg, Miljösekretariatet
tel 033-17 48 28
Redaktör: Lasse Lind tel 0532-714 47
Layout: Jenny Mårtensson, Profil, tel 0520-48 80 96

MVG finns också på Internet på www.vgregion.se/miljo/miljosamverkan

Bidrag till nästa nummer vill vi ha senast 20 augusti
Antingen via e-post lind.lasseSNABELAtelia.com eller fax 0532-187 70

[Till Innehåll](#)

[Åter till Miljösamverkans startsida](#)

Inlagd/uppdaterad 2003-06-23 Informationsansvarig: [Lasse Lind](#)

Miljösamverkan Västra Götaland, Miljösekretariatet, Västra Götalandsregionen
Box 1726, 501 17 Borås, tel vx 033-17 48 00.

